

F O A I E

pentru

minte, inimă si literatură.

№. 30.

Luni, 28. Iulie

1847.

Domnule Редактор!

Am primit prin foaie de minte, р-списса тримис лѣи I. I. pentru префачериле дувѣдѣторлор дин Молдова де кѣтрѣ ☉ соареле дин Iаші; am възет челезісѣ: кѣ соареле есте департе де а амбидіона критикареа сістемеі нѣѣ че саѣ дптрѣдѣс дп школі де кѣтрѣ окърѣтіре ші кѣ съ тѣрѣінеше а арѣта пѣмаі тѣте не адеврѣриле, тѣте рѣтѣчіриле, тѣтѣ іnvіdіа ші персоналітатеа лѣи I. I. Аша дарѣ дптрѣвѣчівѣнеа віталѣ, каре іntересеазѣ пе тот рѣтѣвѣл, аѣ рѣтас ла о парте, ші дп локѣл еі саѣ арѣтат пѣвлікѣлѣ пе клівітіторѣл, гоготанѣл, мінчіносѣл ші Іvda пѣтѣлѣміторѣл ші възѣторѣл кредіndeі ші дувѣдѣторіѣлѣ сеѣ, кѣрѣ акѣм пѣі рѣтѣне алтѣ скѣпаре декѣт съ се спѣлѣзѣре спре а рѣтѣнеа дп паче „Апѣстоліі чеімалці, дп каріі сперанца лѣмінеі пачіонале съ аліментеазѣ!“ Апѣстолѣл ачест ѣрѣ де леце пѣпѣтѣндѣсѣ дпделеагѣ „депѣстрѣриле морале, аѣ авѣт пѣвое де чева пѣаі сімѣітор. . .“ Ші де ачеа і сѣаѣ ші дат кѣтева вѣте ла тѣке. Еі ші апоі дпн тоате ачесте че фолос аѣ ешіт пѣпѣтрѣ пѣвлікѣ? прівелідеа зпѣі апѣстол зчіс де чеімалці апѣстолі! Цеава! Кѣ ачестѣ зчі-

dere, dorința pѣвлікѣлѣ де а щі дакѣ ор-ганізація де акѣм а дувѣдѣтѣреі есте възѣ саѣ реа тот аѣ рѣтас пѣлѣдѣствѣлѣтѣ; ва дпкѣ, пе кѣнд соареле дин Iаші кѣларе пе пѣгазѣл сеѣ чел сѣргѣнеа пе влѣдѣ, пѣн касѣ, пѣн фоі пе I. I. ші зші дпкѣівѣеа зѣл зчіде ші кѣ лѣаѣ зчіс, I. I. лѣмінат де алт соаре дпші контінѣта тапѣнта апѣкѣтѣ, ші акѣм аре чінсте а гѣста воіос рѣпаосѣл вакапѣіеі школастиче, окѣпѣндѣсѣ кѣ дптрѣвѣчівѣнеа дувѣдѣтѣреі спре а пѣтеа дпѣѣдоша пѣвлікѣлѣ зп таблоѣ а ор-ганізаціеі вѣкі, ачелеі де фаѣтѣ ші ачелеі віітоаре дела школі. Трѣтѣтѣл ачеста тіпѣрѣндѣсе се ва дппѣрѣді дп вѣрошѣрѣ ші пе ла авѣпаціі Газетеі де Трансілваніа. Дпщііпѣндѣзѣвѣ деспре ачестѣ лѣкѣраре, кѣ каре пѣдеждѣеск а фаѣе зп пѣс пѣаі дп-паінте дп деслегареа пѣрѣлѣтѣлѣ аѣітат, вѣ рѣг де а'мі да вѣе ка съ вѣ спѣн че сѣаѣ пѣаі фѣкѣт ла школі дела пѣфачериле пѣвлікѣте де I. I. ші пѣлѣ акѣм.

Пе лѣпѣгѣ дувѣдѣтѣра профѣсіоналѣ сѣаѣ дпѣіпѣнат ші ачеа літерарѣ. Дпкѣт акѣм гравѣл ал П. де дувѣдѣтѣрѣ есте комплет: Organizația нѣѣ дпдѣствѣлеазѣ трѣвѣінда ші а сѣрачілор дѣндѣле ківѣрісеалѣ, ші а вѣгацілор дѣндѣле пѣдоабѣл. Дпѣіпѣндареа дувѣдѣтѣреі літераре саѣ фѣ-

кѣт трансформанд пансионѣл француз а D. Malgouverné дн интернат пѣвлик. Кѣ ачаестъ тѣсъръ окъртѣреа с'аѣ десърчинат де о келтѣвал днсемпатъ дѣнд тот ода-тъ пѣрпиділор зп фолос піпѣйт ші днфійндѣнд ші колеціѣл пѣвлик; дела каре пѣ-тем пѣдѣждѣи резѣлтате апалоаѣе кѣ аче-ле че аѣ prodѣс колеціѣл сѣ. Сава дн Бѣкѣреціі. Дн Бѣлетіпѣл офіціал Nr. 37 чітім зрѣтѣоаре дналтѣ апостіліе асѣпра ачестѣи обіект: „Дн прівіреа кѣ прін аче-сте тѣсърі сѣ днделіпнеше organізаціа черѣтѣ дѣпѣ ашезѣтѣнт, ші дн прівіреа кѣ сѣ ажѣтѣ пѣрпидіі кѣ скѣдѣреа пѣпѣ ла 50 галбені а пансіонеі фійлор лор, еарѣ ачестіа сѣ фолосеск кѣ зп кѣрс маі дн-тіпс де днвѣдѣтѣрѣ, каре ажѣтор сѣ ва пѣвліка дндатѣ спре обѣеаска шіпдѣ, сѣ днкѣвїпдѣазѣ пѣпереа дн лѣкраре ачелор кѣпрівсѣ дн ачаестѣ анафора. Мѣсѣра а-чаеста с'аѣ ші пѣс дн лѣкраре адѣкѣнд а-сѣпра інстїтѣтѣрїлор даѣе дн антрепрїзѣ катаклістѣл превѣзѣт дн скріереа лѣи I. I. Нѣтѣрѣл елевїлор дн колеціѣ есте де 55 ші пічі дѣб лѣні п'аѣ трекут дела днфїп-дѣреа лѣи! Елевїі дн колеціѣ пот сѣ до-вѣндѣаскѣ кѣ таре днлеспіре днвѣдѣтѣра літѣлор греакѣ, латїпѣ, цѣрманѣ ші фран-цузѣ, не лѣпгѣ тоате матерїіле че алѣт-тѣсск днвѣдѣтѣра де градѣл ал II. а лі-тератѣреі, кѣчі пѣ пѣмаі аѣ дндетѣнаре де кѣрці, дар ші де професорї вѣні, не ва-рїі окъртѣреа дн поате авае кѣ леспіре дн дѣрїле стрѣіне; днкѣт днвѣдѣтѣрїле колеціале фѣкѣндѣсе дн літѣвї стрѣіне пѣп не елевї дн старе де а пѣтеа зрѣта кѣ фолос кѣрсѣрїле факѣлтѣцілор, сѣ дѣкѣндѣсе дн цѣрї стрѣіне, сѣ рѣтѣнд алѣ а-сѣвлата аїче.

Акѣт ла днкеїереа апѣлїі школастїк пѣтем фаче солда префачерїлор зрѣтате дн школі дн кѣрсѣл апѣлїі. Прїмарїіе аѣ рѣтас не атїпсе; ші ачаеста днвѣдѣ-тѣрѣ днкѣ сѣфере, ші кѣ атѣта маі шѣл кѣ кѣт дн зі дн зі о vedem десѣвліндѣсе маі таре дн Валахїа, днвѣдѣтѣра де гра-дѣл ал II. сѣ дн комплетат адѣогѣндѣсѣ дн-кѣ кѣтре зп чеас не зі ла ачае професїо-налѣ ші днфїпдѣндѣсѣ ші колеціѣл. Ша-ла де тѣїестрїі мерѣе акѣт маі віне де кѣт днпайте ші пѣ віне пічі 6000 леї не ап; дн време че днпайте мерѣнд рѣс сорѣеа песте 60,000 леї не ап. Маї дн-пайте інстїтѣрїле пѣвліче конѣста кѣ врео 150 де вѣѣці песте 100,000 леї; акѣт а-чаестѣ сѣтѣ есте економїсітѣ ші поате да днвѣдѣтѣрѣ ла о тѣлдіме де копї, карїі рѣтѣлеа дн днтѣперек, не кѣнд алдїі пѣдїні ла пѣтѣр сѣ гїфтѣеа кѣ сѣпѣ ші расол. Маї днпайте прїпчїпѣл днвѣдѣтѣ-реї професїонале ші літераре мерѣеа дн вобот ші фѣрѣ пічі зп цѣл, акѣт цѣлѣ-рїле сѣнт детермінате віне; сѣракѣл аре гратїс днвѣдѣтѣра професїоналѣ чеї дѣ кївернісалѣ, богатѣл аре гратїс днвѣдѣ-тѣра літерарѣ. Амѣндѣбѣ ачесте днвѣдѣ-тѣрї сѣнт дескїсе ла тодї. Нѣтѣрѣл еле-вїлор дн колеціѣ есте 55, дн школа про-фесїоналѣ 63, дѣпѣ кѣт спѣне соареле а-дѣкѣ песте тот 118 ші ла Декѣтѣрїе 1846 ераѣ пѣмаі 109; вор маі фї ші ла Галаці врео 40, лѣкрѣ че не ар да зп тотал дн-ціфѣре кѣ тотѣл фаворавїл сістемеї нѣбѣ, а-дѣкѣ 158 дн ачаестѣ, дн време че дн ачае веке ераѣ пѣмаі 109. Кѣрділе асѣ-тіне сѣнт не кале а се фаче дѣпѣ тѣсѣ-рїле пѣвлікате ші прін фоае Двоастрѣ. Дарѣ треава, дела каре атѣрѣл тот ре-

златата ла школі, аѣ рѣмас дукъ не фѣ-
кѣтъ; кѣчи персоналѣ стѣ кѣм аѣ фост
маі дѣаите! Дѣсѣ аіче тѣ опреск!

К ъ в ъ п т ѣ л ,

prin care сѣ. са архімандритѣл Dionisie
Romani, директорѣл семинарѣлѣ, а deskic
solemnitatea есаменѣлѣ дн 30. Іunie.

Преа сѣинѣте стѣпѣне!

Отѣл, ачестѣ фѣинѣъ кѣвѣнтѣтоаре,
чеа маі десѣвършитѣ дн тѣте фѣпѣрѣле
кѣте аѣ фѣкѣт Dѣтнезеѣ пре пѣтѣнт, а-
чест дѣпѣрат ал тѣтѣлор челорлалте вѣ-
дѣтѣоре, дѣне де дѣб лѣтѣ, де лѣтѣа фѣі-
кѣ шѣ де чеа моралѣ, де зѣнде зѣтѣаъ
кѣ шѣ тѣвѣинѣеле салѣ сѣ фѣе дѣдоите,
матеріалѣ саѣ шѣ моралѣ. Тѣте челемалте
вѣдѣтѣоре дака дѣшѣ дѣдѣстѣлеаъ тѣвѣ-
инѣеле матеріалѣ сѣнт фѣрѣчѣте, пѣ дѣреск
алчева маі тѣлт шѣ пѣ маі аспѣреаъ дѣ-
пѣ нѣмѣк. Отѣл дѣсѣ, пѣмаі кѣ дѣмплѣнѣ-
реа ачестор тѣвѣинѣе пѣ пѣмаі пѣ се сѣм-
те фѣрѣчѣт, дар нѣчѣ пѣте ава чеа маі мѣ.
кѣ зѣтѣрѣ де тѣлѣдѣтѣре, дака партеа мо-
ралѣ пѣ ва фѣ кѣлтѣватѣ шѣ дака копѣиѣн.
да лѣ пѣ ва ава тѣлѣдѣтѣреа че ісвора-
ще дѣн лѣкѣреа вѣнѣлѣ повѣдѣтѣ де лѣ-
тѣна шѣиѣнѣе.

Дѣдатѣ че отѣл сѣа дѣфѣдѣшат пѣ
шѣна вѣдѣнѣ, ачестѣ дѣдоите тѣвѣинѣѣ се
аратѣ дѣтѣрѣ ел, шѣ маі тѣлт саѣ маі пѣ-
дѣн фѣе-каре от дѣмпарте шѣ де оѣще се
сѣлеѣе спре довѣндѣреа лор.

Дар фѣинѣкѣ пѣ тоѣі оаменѣі аѣ де о
потрѣвѣ пѣтерѣі фѣісѣе шѣ моралѣ спре а
пѣтѣа дѣтѣмпѣна ачестѣ дѣдоите тѣвѣинѣѣ,

шѣ фѣинѣд фѣреѣе фѣкѣт а фѣі соѣіал, дѣнда-
тѣ че сѣаѣ формат чѣле дѣнтѣѣв соѣіетѣдѣі
омѣнѣнѣі сѣаѣ ашезат о дѣдоитѣ пѣтере
моралѣ орѣ рѣліѣіоасѣ шѣ матеріалѣ орѣ
полѣітѣкѣ: спре аѣ авате дѣла рѣѣ, аѣ по-
вѣдѣвѣ пре калеа вѣнѣлѣі шѣ аѣ асѣтѣра мѣж-
лѣчѣле вѣдѣтѣрѣі. Скопѣл дар ал пѣтерѣлор
атѣт рѣліѣіоасѣ кѣт шѣ полѣітѣе есте фѣ-
рѣчѣреа шѣ тѣпѣтѣреа пѣаѣтѣлѣі оменѣск.

Дѣ орѣ че стат, кѣнд ачестѣ дѣб пѣ-
терѣі дѣ зѣре шѣ вѣлѣ дѣдѣлеѣере лѣ-
кѣреаъ пѣнтѣрѣ ачелаш скоп, кѣнд партеа
матеріалѣ сѣ десѣвършаѣе prin агрѣкѣл-
тѣрѣ, арте шѣ тѣщѣшѣзѣрѣі, іар партеа
моралѣ prin шѣиѣнѣі, літературѣ шѣ маі кѣ
осѣвѣре prin кѣщѣреа рѣліѣіосѣ каре есте
тѣмеѣл чѣл адевѣрат ал моралѣлѣі шѣ
prin зѣтѣре ал фѣрѣчѣреі де оѣще; кѣнд
ачестѣ доаъ пѣтерѣі зѣк даѣ тѣѣа зѣна кѣ
алта шѣ се ажѣтѣ вѣрѣвѣтѣе пѣнтѣрѣ де-
сѣвършѣреа інсѣлѣі морал шѣ матеріал, а-
сѣменѣа стат есте кѣ пѣпѣтѣнѣдѣ а пѣ фѣі
фѣрѣчѣт; кѣнд дѣсѣ пѣдѣдѣлеѣереа, пѣзѣнѣ-
реа шѣ алте патѣмѣі пѣерѣзѣтѣоре вор десѣіна
ачестѣ пѣтерѣі че дѣн соѣіетѣдѣіе, кѣнд пѣ-
тереа сѣрѣітѣвалѣ пѣ копѣресѣнде дѣлалтеі
салѣ кѣетѣрѣі пѣсѣлѣндѣсе а десѣрѣдѣчѣна вѣ-
дѣл шѣ а сѣдѣі вѣртѣтѣа, кѣнд сѣлѣжѣторѣі
еі дѣ лок де а фѣі лѣтѣна лѣтѣіі шѣ сѣреа
пѣтѣнтѣлѣі, пѣкѣзѣн аѣ зѣк Домѣл, дѣн
лепѣ, пѣдѣагрѣжѣре орѣ алте інтѣресѣе пѣн
пѣдѣче десѣволтѣрѣіі моралѣ, пре каре ар
фѣі тѣвѣит сѣ о сѣрѣжѣнеаскѣ кѣ тѣте мѣж-
лѣчѣле, кѣнд дѣн прѣтѣвѣ пѣтереа полѣітѣкѣ
се сѣлеѣе кѣ тѣте мѣжлѣчѣле спре десѣ-
вѣршѣреа отѣлѣі фѣісѣк, фѣрѣ а дѣагрѣжѣі де
отѣл морал, кѣнд шѣиѣнѣеле вор фѣі ліпсѣте
де рѣліѣіе каре пѣмаі еа поате дѣсѣфла
dragosteа вѣртѣдѣі; кѣнд че есте шѣ маі

рѣхъ пѣтереа політїкѣ, дн лок de a da між-
лоче пѣтерїї релїціосе а шї пѣтеа дмплїні
кѣ сѡїнденїе мїсіа са чеа дналтъ шї греа,
а дпквращїа пре чеї взиї шї а ддрепта
дпделепдеще мїселе шї грешалеле че-
лор маї пепѣтїнчїошї, пѣ фаче декѣт аї
рѣдіка кредетѣл шї ваза. Атѣпчеа ачел
стат мерце кѣ нашї репезї кѣтре пѣїре.
Історїа недпѣдїшазѣ сѡрта а маї мѣлтор
статѣрї каре аѣ недпгрїжїт врезна дїа а-
честе тревїїнде орї амѣндѡбѣ.

Ачесте дндоїте тревїїнде саѣ превѣ-
зѣт де тоате стателе віне кѣрмїте: шї
фіе-каре аѣ кѣпоскѣт кѣ легѣтѣра че дїне
пе ѡменї ка чептрѣ дн каре се влєск тѡ-
те разеле черкѣлѣї сѡціал, есте релїціа,
де ачееа пре кѣт дпгрїжєск де десѣвѣр-
шїреа омѣлѣї матеріал дн тѡте ратѣрїле
сале, асемєнеа шї де а омѣлѣї морал, прїп
дєсволтарєа септїментєлор релїціосе шї
днтїндєреа лор.

Кѣ тѡте кѣ ачесте дндоїте тревїїнде
с'аѣ кѣпоскѣт дн тоатѣ времєа шї дн а-
чєст пѣмѣнт де вѣрвадї адѣлк кѣцєтѣторї
шї ївїторї де пєам, дар а лор пѣнєрє дн
лѣкраре с'а амѣнат дїп прїчїна осєвітєлор
префачерї ла каре дн тѡтѣ времєа аѣ фост
сѣпѣсѣ ачєастѣ царѣ, шї с'аѣ дптрѡдєс
реформєлє пєапѣрат тревїїнчѡсе, пѣмаї де
атѣлчї зїк с'аѣ лѣват дн дєапрѡпє дпгрї-
жїре чєлє маї де кѣпетєнїє дїп ачєстє трє-
вїїнде шї кѣнд пє де о парте се дпкѡ-
раціазѣ агрїкѣлѣтѣра, пєгоцѣл шї їндѣстріа,
партеа моралѣ асемєнеа пѣ есте маї пѣ-
дїп дпгрїжїтѣ прїп днтємєїєреа де шкѡлє
пациѡналє пѣ пѣмаї дн Бѣкѣрєшїї, дн Крїаїова
шї дн тѡте орашєлє де кѣпетєнїє, чї шї
ла тѡте тѣргѣрїлє шї сатєлє. Шї тоате
ачєстє ашєлѣшїнтє сѣвт лѣмїнатѣл гѣбєрп

ал преа-дпѣлдатѣлѣї постѣрѣ Domn'aѣ лѣват
о нѡѣ префачерє шї дѣмѣлѣтѣдїре дєлє
каре се ащєапѣтѣ чєлє маї мѣлѣтѣїтѡре рє-
зѣлтатє: їар пєптрѣ дпвѣцѣтѣтѣра клєрѣлѣї,
днтїндєреа релїцієї шї днтємєїєреа моралѣ
лѣлѣї с'аѣ ашєзат сємїнарє атѣт ла сѡ.
мїтрополїє, кѣт шї ла кѣтє трєї єпїскѡпїї,
каре сѣвт а Преа-сѡїндїї Вѡстрє окрѡтїрє
пѣ вор дптѣрѣзіа а рѣвѣрєа прїп клєр лѣ-
мїна дрєпѣлѣї кѣкѣнт ал євangelїєї дн
пополѣл Рѡмѣнїєї дєсрѣдѣчїнѣнд недпвѣ-
цѣтѣра шї рєлєлє чє їсѣврєск дїптрѣпєа.

Дпсѣрчїват, дїп а Преа-сѡїндїї Вѡстрє
вѣпѣ-воїндѣ, кѣ дпгрїжїрєа сємїнарѣлѣї
сѡ. мїтрополїї, віѣ плєкат дѣпѣ даторїє а
сѣпѣлє кѣпѡцїндєї Преа-сѡ. Вѡстрє рєсѣл-
татѣл дпвѣцѣтѣрєлор ачєстѣї ап шкѡла-
стїк, дн каре с'аѣ вѣрат дпвѣцѣтѣрїлє кѣ
84 шкѡларї їнтерпї шї 20 єстєрпї дппѣрї-
дїї дн патѣрѣ класє. Дн ачєстє класє
с'аѣ дат маї мѣлє цїїндє прївїтѡре атѣт
ла дєсѣвѣршїреа мїндїї тїпєрїлор кѣт шї
ла цїнта кїємѣрїї лор, карє єстє фортарєа
їнїмїї прїп дпвѣцѣтѣрїлє релїцієї.

Дн класѣ I. с'аѣ вѣрат чєтїрєа шї
скрїсѣл, фїїндкѣ чєї маї мѣлцї дїп тїпєрї
кѣнд віа дн сємїнар пѣ пот маї пїчї дє-
кѣт сѣ чїтєаскѣ, с'аѣ вѣрат тот дн класѣ
дптѣлѣ скѣртаре де катєхїє, де арїт-
метїкѣ, граматїкѣ шї цєографїє. Дн класѣ
II. сїптаксѣл, шї стїлѣл, цєографїа сѡлѣ-
тѣ, їсторїа сѡлѣтѣ шї цєомєтрїа практїкѣ.
Дн III. прїндїпѣрї де лѡдїкѣ, рєторїка,
дєпрїндєрє ла кѣвїнтє шї їсторїа вїсєрїчєа-
скѣ. Дн класѣ ал IV, прїндїпѣрї де дог-
матїкѣ, де єрмїнєвтїкѣ, моралѣл хрїстїа-
нєск, шї пастѡралѣл. Кѣ тоате ачєстє
класє с'аѣ вѣрат шї пєалтїкїа шї рѣндѣвїа-
ла вїсєрїчєаскѣ.

Асвпра арътателор щіінде се ва фаче черчетаре потривіт програмеі че плекат се дмфѣдшазъ.

Дн тот кърсъл авълѣ неам сіліт дѣпъ пѣтере а дінеа дн семінар дісціпліна кѣвінчоасъ. Дн че се атінде де стареа матеріалъ, де ші не афлѣм дестѣл де стрѣмтораді дін прічіна локалѣлѣ ші а дѣкѣперілор, дар о хранъ съпѣтоасъ ші дн дестѣлатъ, ші дмѣрѣкѣшінте кѣратъ а пѣзіт семінарістї дн тоатъ времеа съпѣтошї фѣрѣ а фї вѣотвїді врезнѣл де вѣле греле.

Тот че'мі маї рѣтѣне акѣм преа-сѣнте, есте а рекоманда Преа-сѣнціеі Воастре сілінделе Домнілор професорї каре дн тоатъ времеа 'ші аѣ дмплініт даторїіле кѣ сѣргвїндъ: ші маї кѣ осевїре пе D. пітар Іоан Пенескѣл а кѣрѣі рѣвнѣ пѣ се поате дн дестѣл лѣзда ші кареле пе лѣгѣ дн сѣрчїпареа че аре а дн вѣзда щїп. деле хотѣрѣте пентрѣ класѣл ал II. ш; ал III., а дмплініт дн доѣ рѣндѣрї ші даторїіле инспекціеі дн кѣтѣ време ам ліпсіт дн Рѣсіа дін порѣлка Преа-сѣ. Воастре; асеменеа ші дн дѣделѣанта кондѣітѣ а школарїлор.

Школарїі че іадї трїміс дн Рѣсіа, дѣпъ черчетареа че леам фѣкѣт дн авѣл трекѣт, іам афлат віне дн аїнтаді, ші дн-грїжіторїі лор преа тѣлѣтїді атѣт пентрѣ вѣна лор кондѣітѣ кѣт ші пентрѣ сілінда ла дн вѣдѣтѣрѣ. Асеменеа дн щїп-дѣрї ам прїміт дѣла семінарѣл дін Кїсінев ші дн зрнѣ.

Школарїі семінарѣлѣ де аїчі че аѣ трекѣт кѣрсѣл дн вѣдѣтѣрїлор дн плінінд термінѣл де 4 ані, се рекомѣнда вѣпѣтѣдї Преа-сѣнціі Воастре спре а фаче пѣлере

ла кале спре а лі се дѣскїде карїера пентрѣ каре сѣнт вїемаді: кѣчі фѣрѣ а авеа пе чїнева сѣї повѣдѣіаскѣ ші сѣ ле дн-тімпїне неднлеспрїле ар сімді дестѣл грѣтате, дар пѣ сѣнт ла дндоїалъ кѣ пре-кѣт пѣлѣ акѣт адї дн грїжіт пентрѣ еї кѣ драгосте де пѣрїнте сѣфлетеск, асеменеа ведї зрѣта ші дн вїитор.

Сѣѣршеск преа-сѣнціте стѣпѣне а вѣ арѣта плекат, кѣ дака остепелеле поастре ші сілінда школарїлор вор корѣспѣнде дорїнде Преа-сѣнціі Воастре, ші ащепѣрїі ч. пѣвлїк, ачѣаста ва фї пентрѣ пої чеа маї дѣлче тѣлѣгїере ші чеа маї пѣлѣкѣтѣ рѣ-сплѣтіре че пѣтем ащепѣта.

Вѣ арѣтѣм дн сѣ Преа-сѣнціі Воастре кѣ орї кѣт де дн тінсе ар фї фост дорїнделе поастре, пѣ с'аѣ пѣтѣт фаче маї тѣлѣт кѣ піде тінерї че віп прекѣт ам зїс, фѣрѣ пічі о прегѣтіре. Шї че віне ар фї дакѣ преодїі дін тоатъ дѣара с'ар дѣщепѣта одатъ ка сѣ аївѣ маї дѣапроапе дн грїжіре де крѣщереа ші дн вѣдѣтѣрѣ фїлор лор дѣкѣт каре аѣ авѣт пѣлѣ акѣт.

Прїміді акѣт, Преа-сѣнціте, ачесте остепеле че дін партеа школарїсѣр ші а професорїлор се дѣпѣн ла пічіоареле преа-сѣ. Воастре. Шї віневоїді а пе да пѣрїп-тедї вінекѣвѣлѣтѣрї прїп каре вѣм лѣа зп поѣ кѣраж спре а пѣтеа пѣрѣта остепелеле че пе ащепѣнтѣ дн вїитор. Фїе ка дн алта проведїндѣ сѣ вѣ дїе дн архїпѣсторескѣл сказн апї тѣлді, ка сѣ вѣ вѣкѣрадї де ро-дѣл вінефачерїлор Преа-сѣнціі Воастре ші пої сѣ авѣт тотдѣавѣна череаскѣ тѣлѣвѣтіре а пе ведеа дн прѣжѣрѣл де вінефѣкѣторѣ-лѣі пострѣ.

Лексикографіе

de cuvintele române adunate din documente
vechi și din gъра попорълвї.

(Дикціонер.)

Т.

- Таркъ, таркат, tache.
Темперіе. Тимпъ реѣ.
Тѣмпет. Am dat тѣмпет (порзакъ) oa-
menilor сѣмі гѣтеаскъ кареле (impetus.)
Тѣпълаце де зчїе локвстеле, фърчі десѣте
къ теїѣ, tabeo.
Тѣрфѣ, пѣтапъ *τριβας τριβαδες, tribades, τῦρβη*
tirba.
Тѣрлѣ, тѣрлѣ сеаѣ тѣлѣ, тѣлѣ, шї тѣрлѣ
трѣлѣ: пѣвп, пѣвпъ, *τρειλος τραυλος*, стѣр
лѣватїкѣ.
Тѣмпъ (томбъ). Аѣ пѣс garda din тѣм-
пъ, din пѣтпѣт, прекѣм се зїче а зїдї
сеаѣ а адеpa din temelie (tombo).
Трѣфїе, трѣфаш, трѣфеск, *τρυφή τρυφίω*
Terpedinъ шї trepedinъ сеаѣ trapedinъ,
кѣщїе ле скос кѣїле *τρέπω, τροπή*
Тїгоаре, пѣгоаре, лѣпес, Tegurium.
Тѣверчі, сеаѣ тѣвѣрчі, се тѣвѣрчеще къ
spinarea дп сѣс ка сѣ рѣдїче гревтатеа,
tuber, tubero, tuberculum (tumeo).
Товол, шп сак сѣаѣ гѣтѣїс de фїпъ дп
форма шїі tuberculum.
Трѣвалъ шї дрѣвафѣ сеаѣ дрѣвалъ, трѣ-
вѣлѣзѣ шї дрѣвѣлѣз сеаѣ дрѣвѣлескѣ.
Om, кал де трѣвалъ. Ачеста есте кѣ-
вѣптѣл векїс ромѣн пѣстрат дп гѣра
попорълвї, дп локѣл кѣрѣїа аѣ дптрат
мѣка, мѣнческ. — Travalla travallare,
τριβῶ, τριβῶ, τριβαλλος. De аїче prin ана-
логіе трѣвѣ сѣ дпкеет а се фї пѣстрат
шї кѣвѣптѣл афачереа, афареа, аферѣл,

афере (треава *τριβή*) аферезѣ, прекѣм
реферезѣ.

Ѣ.

- Ѣлете. Ѣмѣлѣ пе ѣлете, а мѣрї пе ѣлете,
пѣстїе, кѣмпї *ἀλλη, ἀλλίδες* шї аѣлете
aula, стаѣл, ovile, deserturi, степе, пе
zode се пѣшѣнеазѣ вїтеле.
Ѣит сеаѣ опїт (хѣкїт) грѣѣл есте зпїт,
пѣлїт de соаре, сторе de сѣкѣл сеѣ; ла-
птеле сѣпт dїстрѣ пѣлпѣт сеаѣ фрѣпт,
ὄπος succus.
Ѣпеск, скот мѣстѣл, прекѣм фак арборї-
лор кѣндѣї чїокпеск къ сѣкѣреа, de лї
се сѣврѣе мѣстереада, *οπιζω*.

Ф.

- Фромѣ, фѣлѣ; тїнд вѣкѣдѣле де вѣлпъ
се пѣн ла фромѣл лор, *φρονις, ingenium*.
Фромеазѣ компїнѣ.

Х.

- Харшѣ (housse).
Хатал, фатал. Кѣ хатал вреї сѣмі вїнї
калѣл?
Херѣдѣз, фѣп вѣрѣспос.
Хѣдѣман, *χυδαίος, χυδαιομανής*; варвар, гро-
солан.
Харѣде. Шїе харѣдеа пѣгѣлѣї, рѣндѣеа-
ла, арта, местерїа, агнѣсе.
Хавїдѣ сеаѣ хавїдѣ, кѣсѣрѣрї, арѣ мѣлте
авїде (habitus).

Ч.

- Чїмѣлеа калѣл фѣп; апѣка кѣте пѣдїо къ
гѣра. — Cima; вѣрѣвѣреа.
Чїкѣре шї чїкѣре. Стрѣгѣрѣл de каре се
дїп вовїдѣле поатеї; cioco.
Чїклѣѣ, пїскѣл мѣптѣлѣ *cicl-ovum*.
Чїорланї, чїрїтеїе, тѣфарї, се зїче кѣнд ар-

вореїи тѣпкаді де віте ажѣлг а се аречі
(капгrena).

Чиомп-ѣрі, се пѣтеск тешетѣріле пѣелелор
тѣете; нѣ пот косі де чиомпѣрі, сіомпро;
сіноміи кѣ чокул, попѣл, аданѣл, чепѣл,
цапѣл, депіи.

III.

Шолтѣл сеаѣ Soltusiul, дела кѣвѣнтѣл
латінітѣдеї mezevlăbi scultesius, жѣдекъ-
торѣл сеаѣ президентѣл вѣвї маїстрат,
де каре с'аѣ зіс ла кѣвѣнтѣл Пѣргаріѣ.

Шопѣрлѣ — серпілѣ.

III.

Щезѣрѣ, крепѣтѣрѣ, sciso.

Л.

Лѣвѣнат, ера лѣвѣнат кѣ воеріи, ста лѣ
фавор, трѣа віне.

Лѣдоитѣрѣ сеаѣ сержоака, грѣл аместе-
кат кѣ сакарѣ.

II.

Целісте, стаѣ оїле фѣрѣ doc, лѣ целістеа
вѣптѣлѣ gelo.

Ціоїѣ, ціоае, весел-ѣ, gioviale.

Тѣмваріѣ (tabarro). Се пѣрта дїи веїме
ачест страїѣ прекѣт астѣзі маптелеле.
Еатѣ вѣ document de пе ла 7150, пѣтрѣ
асемене страїѣ:

„Еѣ Іонашкѣ Мѣлаї, шї еѣ Мѣлѣл, шї еѣ
Тѣмашї, шї еѣ Георгіѣдѣ а лѣї Мѣлаї,
тѣртѣрісіи кѣ іастѣ скрісоаре а поастрѣ
кѣт аѣ перїт вѣ тѣмваріѣ а фетеї меле,
а Солтанеї, пѣтрѣ даждеа пострѣ; пѣ-
трѣ ачееа ка сѣ авем пої а да Солтанеї
фетеї меле, пѣтрѣ тѣмваріѣ поѣзечї леї,
лѣсѣ пре лѣгѣдѣвїндѣ, кѣнд вом авѣ прї-
леж де ванї, сѣї дѣт пої тѣс-патрѣ ачеї
ванї.“ (Се афлѣ ла D. Кѣппаренко).

Сезлескѣл.

КЪИИЛЕ ЛЪТРЪНД.

„Am, am instinct de кѣїне

Сѣ латрѣ пѣлѣ тѣїне;

Вроїѣ сѣ рѣспѣнд менїреї де кѣїне кредїнчїос.

Чей вѣнї пе лѣнѣгѣ тїне пот трече-п вѣлѣ паче,

Іар чей рѣї сѣ се театѣ! еѣ ам кѣ еї а фаче;

Ла еї даѣ фѣріос,

Am, am, am drig de кѣїне

Сѣ-ї латрѣ пѣлѣ тѣїне.“

Аша вѣтеа 'нтрѣо поапте лѣ тѣрг ла пѣгѣцтор

Ѣи кѣїне пѣзітор.

— „Мѣ тїр, лї зісе оаїа, тот дела ачѣа касѣ,

Кѣт нѣ зрѣцї лѣтрѣнд!

Кѣнд лѣтїї нїчї нѣї пасѣ

Дѣ вѣ кѣїне хѣтѣнд,

Шї кѣт поцї тѣ адеѣ

Пе рѣї дїи ачеї вѣнї?“ —

„Пот, кѣїіле рѣспѣнсѣ, еѣ ам instinct, ам леѣе,

De а нѣ спѣне мїнчїнї.

Везі іст трекѣтор сіиілѣ, че мерѣе кѣ нас таре

Статорнїк, ашезат;

Ел есте вѣн, лѣшї катѣ де дрѣт кѣ пе пѣсаре,

Шї трече пе лѣтрат.

Дар іатѣ, вѣ рѣѣ віне; веѣлѣ кѣт тот пѣндеѣе,

Сѣ траѣе 'нчетїшор;

Лѣ мїнтешї фѣртїшагѣрї, прѣдѣрї лѣкїпѣеѣе,

Е гата дѣ орї че кр тѣ, е гата де отор.

О! ам сѣ'л латрѣ таре,

Сѣїсфѣшїѣ дїи весгмїте спре семп де лѣфрѣнтаре

Шї ла ограда поастрѣ вѣ нас

Нѣ ам сѣ'л лас.

Ел вѣреа сѣ тѣ-атѣцїаскѣ, кѣчї лѣтї свѣрлї о пѣїне.

Лѣ деспрѣдѣеск харѣл ачел дїи кѣцет рѣѣ;

Am, am сѣ ват мерѣѣ. . .“

Атѣнчї стѣпѣлѣ касѣї а алергат ла кѣїне,

De карѣ авѣ порок,

Кѣ рѣл ера гата сѣ'л прѣде дѣндѣї фок.

Ел пѣтезі дѣлѣл, шїї зісе: „Ар фї віне.

Ла 'ндаторїрї лѣшартѣ сѣ фїм пої тоцї ка тїне.“

A. D.

ФАТА 'Н ПОЕНИЦЪ,

сеаѣ

Сперанца 'н шелътоаре.

Дитр'о поеницъ

Лънгъ-о товиліцъ

Ера фегішоара димінеаца 'н зорі,

Сингъръ 'н тъчере,

К'о таре плъчере

Свзъндѣ'ші дорінда, кълечеа ла флорі.

Къ влъндъ зіміре,

Плінь де зіміре

Съ п'о вадъ нѣме къта 'мпрецър;

Нътаі къте одатъ

Съртъніка фатъ

Дші 'нъца прівіреа спре черіа азър.

Ші къ дѣокаре

А лѣі дндъраре

О череа аспрѣ'ші сеі деа ажѣтор;

Съ п'о пъръсаекъ,

Ка съ'ші дмплінеакъ

Сингъраі плъчере, зпкъа еі дор!

Не ачела каре

Мълт маі екѣтн дла аре

Ші декът віаца, съ'л е де върват;

Къчї еа дін прѣчїе

Фър' де фѣдерїе

Пентрѣ ел пѣстрасе ала еі сърѣтат.

А сперанцеі разъ

О дитемеіазъ

Дисѣфлї кредіндъ дн пїентгѣі ауріне,

Къ флорі се гръвече,

Фрѣнтеа де 'нї гътеце

Ші де вѣкзріе сѣфлетгѣі кзпріне.

Къ фаца воіоасъ

Пърчезънд спре касъ,

Ініта о 'ндеатнъ, ші днчетішор

Мергънд не къраре

Фъръ дитрістаре

Дші вѣдеа плъчереа прін кънт де амор.

Дар зп шерне 'н кале

Фінд маі ла вале,

Дѣ о парте 'нтр'о тѣфъ шеэънд тѣплат,

Кънд дрепт ел се афлъ,

Преа кѣмпліт о мѣшкъ,

Ші 'нкзрънд тот трѣвѣа і л'аѣ венінат!

Кадѣ віата фатъ

Ла пѣмѣнт дндатъ,

Ші а еі плънсоаре, кѣм' с'аѣ нїмеріт,

De amant e' azde;

Vine, o кзпрінде,

Ші лъвнд'о 'н браде еа аѣ ші тѣрїт! —

Nikoleanva.

ДН БРАШОВ ШІ ДН СІВІЎ

се афлъ де вѣззаре о карте фоарте де та-
ре интерес пентрѣ тоді історїчїі ші пѣвлї-
чїдїі патріолор поастре:

**Chronicon Fuchsio-Lupino-
Oltardinum**

sive Annales Hungarici et Transsilvanici.
Edidit Josephus Trausch, Coronensis. Pars
I. Complectens Annales Ann. 990—1630.

Coronae, 1847.

Ачеастъ парте I. кзпрінде 41 коле тїпъ-
рїте, предѣл дї есте нътаі 1 ф. 40 крї арѣ.
Партеа II. ва кзпрінде вѣле шї маі тѣлте.
Аре кътева датзрі де таре днсемпътате
шї пентрѣ ромъні.

Бібліографіе.

Ла „Інстїтѣтѣа Албінеі“ аѣ еміт де сѣв тї-
нарїѣ шї томъа ала II-ле де:

**ПРИНЦИПІИ ФІЛОСОФІЧЕ,
МОЛІТІЧЕ ШІ ЛІТЕРАРЕ.**

De

Колонелѣа де Ваїс.

Традѣсъ дін літѣва франгезъ де

Комс. Костаки Гане.